

Sygn. akt III AUa 922/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Sędziowie:	SA Marcjanna Górską (spr.) SA Barbara Hejwowska
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2012 r. w Lublinie

sprawy P. K.

z udziałem zainteresowanego K. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 1 sierpnia 2012 r. sygn. akt VII U 2161/12

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w ten sposób, że ustala początkową datę podlegania ubezpieczeniom społecznym na dzień 3 czerwca 2011 roku;

II. oddala apelację w pozostałej części.

Sygn. akt III AUa 922/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 16 lutego 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. stwierdził, że P. K. nie podlega dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowym od dnia 1 kwietnia 2011 roku.

W odwołaniu złożonym od tej decyzji P. K. powołując się na przepis art. 7 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych podniósł, że z uwagi na fakt, iż od dnia 1 października 2010 roku posiada status studenta, jest uprawniony do objęcia go dobrowolnymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 1 sierpnia 2012 roku Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że P. K. podlega dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym, emerytalnemu i rentowemu od dnia 1 kwietnia 2011 roku.

Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca P. K. urodzony (...) w dniu 7 sierpnia 2010 roku zawarł ze swoim ojcem K. K. umowę zlecenia, na mocy której zobowiązał się do opieki nad swoim ojcem oraz jego psem od 7 sierpnia 2010 roku do 28 lutego 2011 roku w zamian za wynagrodzenie w łącznej kwocie 7.000 zł, płatne w ratach miesięcznych. Analogiczną umowę strony podpisały w dniu 1 marca 2011 roku na okres od 1 marca 2011 roku do 31 sierpnia 2011 roku z wynagrodzeniem 6.000 zł oraz w dniu 1 września 2011 roku na okres od 1 września 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku z wynagrodzeniem 4.000 zł .

Z tytułu zawartych umów zlecenia P. K. został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych w dniu 3 czerwca 2011 roku. Po tej dacie K. K. odprowadził składki na ubezpieczenia, a mianowicie składki za miesiąc sierpień 2010 roku w dniach 15 i 28 czerwca 2011 roku, za okres od września 2010 roku do kwietnia 2011 roku w dniu 28 czerwca 2011 roku, za maj 2011 roku w dniach 15 i 28 czerwca 2011 roku, za czerwiec 2011 roku w dniu 12 lipca 2011 roku, za lipiec 2011 roku w dniu 11 sierpnia 2011 roku, za sierpień 2011 roku w dniu 15 września 2011 roku, a za wrzesień 2011 roku w dniu 28 czerwca 2011 roku. W okresie od 12 września 2011 roku do 18 stycznia 2012 roku P. K. przebywał na zasilku chorobowym i za ten okres nie otrzymał wynagrodzenia.

Od dnia 1 października 2010 roku P. K. został studentem studiów stacjonarnych. Z listy studentów został skreślony 13 marca 2012 roku.

Decyzją z dnia 4 listopada 2011 roku organ rentowy stwierdził, że P. K. nie podlega od 7 sierpnia 2010 roku obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorca. Wnioskodawca złożył odwołanie od tej decyzji podnosząc, że studentem został dopiero od 1 października 2011 roku. Kolejną decyzją z dnia 6 lutego 2012 roku Zakład uchylił decyzję z dnia 4 listopada 2011 roku i stwierdził, że P. K. podlega ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorca od 7 sierpnia 2010 roku do 30 września 2010 roku. Pismem z dnia 23 stycznia 2012 roku P. K. wniósł o objęcie go od 1 kwietnia 2011 roku dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w związku z wykonywaniem umowy zlecenia. Rozpoznając przedmiotowy wniosek organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Oceniając powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest zasadne. Sąd wskazał, że stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby wykonujące prace na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4; Ustęp 4 tego przepisu stanowi zaś, że osoby określone w ust. 1 pkt 4 nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat. Z kolei według art. 7 ust. 4 ustawy prawo do dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi przysługuje

studentom oraz uczestnikom studiów doktoranckich, jeżeli nie podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innego tytułu.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, w stanie faktycznym sprawy P. K. w okresie, w którym wnosił o objęcie go dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowymi faktycznie wykonywał umowę zlecenia, jednocześnie będąc studentem i nie podlegając ubezpieczeniom społecznym z innego tytułu, spełnia przesłanki do objęcia go

dobrowolnym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym. Z tych względów i z mocy 47714 § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

Apelację od tego wyroku złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.. Zaskarżając wyrok w całości zarzucił mu naruszenie prawa materialnego poprzez niewłaściwe zastosowanie art. 6 ust. 1 pkt 4 i ust. 4 oraz art. 7 pkt 4, pominięcie art. 14 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) i ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym P. K. od 1 kwietnia 2011 roku.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, iż w świetle przepisów art. 6 i 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych uczniowie gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych oraz studenci do ukończenia 26 lat, wykonujący pracę na podstawie umowy zlecenia nie podlegają ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu. Osoby te do ukończenia 26 roku życia nie są obejmowane ubezpieczeniami z tytułu umowy zlecenia – ani obowiązkowo ani dobrowolnie. Zdaniem apelanta, art. 7 ustawy rozszerza katalog osób, które mogą na zasadzie dobrowolności podlegać ubezpieczeniom społecznym, a zatem celem tego przepisu jest umożliwienie osobom, które nie mają tytułu ubezpieczenia, zgłoszenia się do tych ubezpieczeń. Jest to jednak przepis ogólny, którego nie można stosować do wnioskodawcy, wykonującego pracę w oparciu o umowę zlecenia, wyłączonego z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych w drodze wyjątku mocą w/w art. 6 ust. 4.

Dodatkowo skarżący wskazał, że Sąd pierwszej instancji pominął treść art. 14 wymienionej ustawy, w myśl którego objęcie dobrowolnymi ubezpieczeniami społecznymi następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony. W sytuacji zatem, gdy wnioskodawca został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych 3 czerwca 2011 roku, nie mógł być objęty ubezpieczeniami od 1 kwietnia 2011 roku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona tylko w zakresie dotyczącym początkowej daty podlegania dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. W pozostałym zakresie jest niezasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

W świetle materiału dowodowego sprawy i dokonanych na jego podstawie ustaleń Sądu pierwszej instancji, niewątpliwym pozostaje fakt zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczeń społecznych z tytułu umów zlecenia zawartych z ojcem K. K., obejmujących okresy od 7 sierpnia 2010 roku do 28 lutego 2011 roku, od 1 marca 2011 roku do 31 sierpnia 2011 roku i od 1 września 2011 roku do 31 grudnia 2011 roku.

Okolicznością niesporną pozostaje także fakt, zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczeń społecznych w dniu 3 czerwca 2011 roku oraz fakt rozpoczęcia z dniem 1 października 2010 roku studiów stacjonarnych na Uniwersytecie M. S..

Bezspornym również jest, że decyzją z dnia 6 lutego 2012 roku P. K. został objęty obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym z tytułu umowy zlecenia w okresie od 7 sierpnia 2010 roku do 30 września 2010 roku, zaś w dniu 13 marca 2012 roku został skreślony z listy studentów.

Kwestią sporną natomiast było spełnienie przez wnioskodawcę P. K. przesłanek określonych w art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) warunkujących objęcie go dobrowolnymi ubezpieczeniami społecznymi, t.j. emerytalnym i rentowymi od dnia 1 kwietnia 2011 roku. Wymieniony przepis stanowi, że prawo do dobrowolnego objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi przysługuje studentom oraz uczestnikom studiów doktoranckich, jeżeli nie podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innego tytułu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, stanowisko organu rentowego wyrażone w apelacji, jakoby treść cytowanego unormowania w zestawieniu z unormowaniem art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy, wyłączała możliwość podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu umowy zlecenia przez osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 4 przed ukończeniem

26 roku życia, zarówno obowiązkowo, jak i dobrowolnie, co powoduje, że wnioskodawca nie mógł być objęty ubezpieczeniem społecznym na podstawie art. 7 pkt 4 ustawy, nie zasługuje na akceptację.

Wskazana przez skarżącego argumentacja jakoby art. 7 ustawy, będący przepisem ogólnym nie znajdował zastosowania do wnioskodawcy, wykonującego umowę zlecenia wyłączonego z ubezpieczeń społecznych w drodze wyjątku, mocą art. 6 ust. 4 ustawy, zdaniem Sądu odwoławczego, nie wyczerpuje całości zagadnienia istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy.

Jak wynika bowiem z brzmienia art. 6 ust. 1 pkt 4 omawianej ustawy, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4; Ustęp 4 tego przepisu stanowi zaś, że osoby określone w ust. 1 pkt 4 nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli są uczniami gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat.

Tymczasem przepis art. 7 pkt 4 ustawy, w sposób samodzielny określa krąg osób uprawnionych do dobrowolnego podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, nie ustanawiając żadnych dodatkowych warunków (poza brakiem innego tytułu do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych), co podejmowania działalności zarobkowej, jak i wieku studenta, czy uczestnika studiów doktoranckich.

Oznacza to, zdaniem Sądu Apelacyjnego, iż tytułem do dobrowolnego objęcia przedmiotowymi ubezpieczeniami jest samo posiadanie statusu studenta bądź uczestnika studiów doktoranckich. Za takim rozumieniem omawianego unormowania, w ocenie Sądu drugiej instancji, przemawia nie tylko wykładnia językowa, ale także wykładnia historyczna, co zauważają autorzy komentarza do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych pod redakcją SSN Beaty Gudowskiej i SSN Jolanty Strusińskiej - Żukowskiej – Wydawnictwo C.H. BECK Warszawa 2011 (str.164).

Mianowicie obowiązujący poprzednio przepis art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 19 grudnia 1975 roku o ubezpieczeniu osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (tekst jednolity: Dz.U. z 1995 roku, Nr 65, poz. 333) stanowił, że ubezpieczenie nie obejmuje jednak osób, które zawarły umowę, jeżeli osoby te: są studentami w wieku do ukończenia 26 roku życia, chyba że zgłoszą wniosek o objęcie ubezpieczeniem. Możliwość dobrowolnego podlegania ubezpieczeniom społecznym przez osoby posiadające status studenta powiązana była zatem z wykonywaniem umowy zlecenia (także umowy agencyjnej) oraz wiekiem nie przekraczającym 26 lat, co zostało jasno określone.

W rozpoznawanym stanie faktycznym, co już wyżej wskazano, wnioskodawca P. K. w okresie od 1 października 2010 roku będąc studentem wykonywał jednocześnie umowę zlecenia zawartą z jego ojcem K. K.. Fakt posiadania przymiotu „zleceniobiorcy” nie pozbawiał jednak wnioskodawcy „statusu studenta”, a tym samym nie wyłączał możliwości podlegania dobrowolnym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie art. 7 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Jest bowiem niewątpliwie, że umowa zlecenia wobec treści cytowanego wyżej art. 6 ust. 4 ustawy, nie stanowiła tytułu do podlegania wnioskodawcy ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Przedmiotowa umowa zlecenia, jak trafnie podnosi apelacja, wbrew stanowisku Sądu pierwszej instancji, nie mogła samodzielnie stanowić tytułu do podlegania dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym.

W rezultacie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych dokonane w dniu 3 czerwca 2011 roku wyrażało niewątpliwie wolę wnioskodawcy podlegania także dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu, czego jak wynika z treści apelacji, skarżący nie kwestionuje.

Rację ma natomiast organ rentowy zarzucając naruszenie przez Sąd Okręgowy przepisu art. 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zgodnie z którym objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowymi i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony. Skoro zatem wniosek o objęcie ubezpieczeniem, jak już wyżej wskazano

został złożony w dniu 3 czerwca 2011 roku, to objęcie dobrowolnym ubezpieczeniami mogło nastąpić najwcześniej od tej daty. Wola ubezpieczonego podlegania wskazanym ubezpieczeniom, w ocenie Sądu odwoławczego, nie budzi wątpliwości, co potwierdza także fakt uiszczenia w terminie należnych składek (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 28 lutego 2012 roku, III AUa 1786/11 – LEX nr 1163527 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 sierpnia 2005 roku, I UK 376/04 – LEX nr 182786).

Mając powyższe względy na uwadze i z mocy art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.